

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
TEOLOGICKÁ FAKULTA
Katedra systematické teologie

Mgr. František Štěch, Th.D.

Kněžská 8
370 01 České Budějovice

Tel. +420 387 773 528
E-mail: stechf@tf.jcu.cz

Posudek oponenta bakalářské práce

Název: „VLIV VÍRY NA DOBROVOLNICKOU ČINNOST A DÁRCOVSTVÍ“

Autor: Kateřina Krejčí, DiS.

Bakalářská práce studentky Kateřiny Krejčí nazvaná „VLIV VÍRY NA DOBROVOLNICKOU ČINNOST A DÁRCOVSTVÍ“, předložená v rámci studia oboru Sociální a charitativní práce na Katedře praktické teologie, je kromě úvodu a závěru rozčleněna celkem do tří hlavních kapitol. První se věnuje fenoménu dobrovolnictví, druhý se snaží postihnout fenomén víry a třetí část zahrnuje praktický výzkum. Hlavní hypotézou, kterou se autorka snaží ověřit je, že míra dobročinnosti roste s intenzitou víry (s. 6). Tuto hypotézu považuje pak na základě svého výzkumu na s. 40 za potvrzenou. Jaké místo však v celé práci zaujímá její teoretická část? Nestačil by pro potvrzení či vyvrácení uvedené hypotézy pouze praktický výzkum. Sama autorka uvádí, že se v teoretické části „pokouší zviditelnit důležité pojmy (s. 6)“. Nejsm si jist, zda altruismus, filantropie atd. potřebují „zviditelnit“. Spíše bych uvítal přesnější vymezení dobrovolnické činnosti a dárcovství, o nichž je řeč v názvu práce. V textu se pak setkáváme spíše s termínem „dobročinnost“. Je dobročinnost skutečně podobou dobrovolnictví? Nebo je to naopak? Rád bych, aby autorka při obhajobě své práce tento vztah komisi vysvětlila lépe, než se jí to podařilo v její bakalářské práci.

Za nejméně vydařenou považuji část práce zabývající se fenoménem víry. Autorka cituje jen velmi skromné množství populárně naučné literatury a svým textem ukazuje, že se ve fenoménu víry příliš neorientuje. Veskrze kladně hodnotím snahu postihnout víru napříč spektrem některých hlavních světových náboženství, avšak v kontextu celé práce působí zařazení kapitol 2.4.1-2.4.5 poněkud násilně a po jejich přečtení vyvstává otázka po samotné nutnosti jejich zařazení. Nebylo by lepší věnovat se s větší přesností a pečlivostí obecnému fenoménu víry a např. jen poznamenat, že víra je principem, který nalézáme v různých světových náboženstvích? Navíc zmíněné kapitoly neříkají nic o koncepci víry v jednotlivých náboženských tradicích, spíše jsou pokusem o religionistické představení jednotlivých tradic, jako náboženských systémů. Nerozumím na s. 23 větu: „Buddha řekl, pracujte pilně na své spáse.“ Kde to Buddha řekl??. Je to citace anebo jen bonmot parafrázovaný bez citace ze sekundární literatury? Na následující straně vidím jako problematické tvrzení, že v „evropském nahlížení na život se v době vzniku judaismu (Tedy cca 2000 let př. Kr.???) Nebo míní autorka vznikem judaismu 19. století, kdy byl pojem judaismus pro označení náboženství židů zaveden?) objevuje amorálnost a lhostejnost k ostatním lidským bytostem.“ Jako zásadně zkreslující a účelové mi přijde představení Ježíše z Nazareta pouze jako sociálního proroka. Závěr strany 26 mně přijde jako opsaný z katechismu staršího data vydání. K tomuto podezření mne přivádí užití archaismů jako: „dobrotivý skutek“, „cokoliv člověku činíme“, atd.

Jako fundamentální teolog musím zásadně odmítnout tezi na s. 28: „Slovo *fundamentum* znamená v latinském překladu „základ“, což v souvislosti s tímto pojmem znamená přehnané urputné lpění na základních principech.“ Zařazení kapitoly o fundamentalismu do oddílu zabývajícího se podobami víry hodnotím kladně, způsob jejího provedení je však zkratkový a působí opět spíše matoucím dojmem. Dozvídáme se jen, že fundamentalismus je „*forma radikálního náboženství*“, což vytrženo z kontextu vrhá nepěkné světlo na všechny, kteří se snaží objevovat *fundamenty* vlastních náboženských tradic právě proto, aby se nebezpečnému fundamentalismu vyhnuli. Již jen smutek, nikoliv překvapení, vzbuzuje věta na s. 28: „*Nejvýstižnějším etickým prvkem náboženství je bezesporu Desatero přikázání.*“ Tato věta dokazuje jen to, co jsme se doposud jen domnívali, totiž, že autorka nečiní rozdíl mezi obecnou náboženskostí člověka a specifickou náboženskou vírou, mezi náboženstvím jako principem a náboženstvím jako konkrétním věroučným systémem. Náboženství nerovná se křesťanství! Tato zásadní nevyjasněnost bohužel relativizuje veškeré závěry, které přítomná práce činí. Kapitola 2.5 uvádí zajímavé sociologické výzkumy, je ovšem škoda, že si autorka nedala práci najít jejich originální verze a jejich závěry cituje pouze z literatury spíše populárně naučného charakteru (Halík).

Nejsem si rovněž jist výpovědní hodnotou získaného vzorku respondentů, kteří byli vybráni metodou „*sněhové koule.*“ Myslím, že vhodnější by bylo prezentovat získaná data jako informativní průzkum, než jako „*výzkum.*“ Na začátku své práce autorka formuluje jednu hypotézu, ve svém „*výzkumu*“ pak má již hypotézy dvě. Při bližším ohledání zjistíme, že se jedná o tutéž hypotézu jen jednou formulovanou pozitivně a jednou negativně. Proč? Největším problémem celého „*výzkumu*“ je dle mého soudu „*rozdělení respondentů dle intenzity víry*“ (s. 32).“ Jednoduše řečeno, mám za to, že ateistova víra v to, že žádný Bůh není, může být daleko intenzivnější, než intenzita víry člověka, který pravidelně praktikuje své náboženství. Toto kritérium je evidentně špatně zvoleno i aplikováno. Tato skutečnost vzbuzuje otázku, zda závěry bakalářské práce Kateřiny Krejčí svědčí o zvládnutí vytyčené problematiky.

Mimo uvedené kritické připomínky nechápu na s. 17 zařazení biblického odkazu na 8. kapitolu Janova evangelia. Může autorka vysvětlit, proč jej uvádí? Jako výkřik do tmy zní na s. 19. věta: „*Vědecký ateismus jsme zažili v době komunismu, nebo dnes nový ateismus, což je sourozenec náboženského fundamentalismu.*“ Tato věta nedává smysl a nechápu, jak se do práce dostala.

K formálnímu zpracování musím podotknout, že odkazy pod čarou nejsou zpracovány podle platných norem a standardů pro tento typ kvalifikační práce. Český abstrakt práce je nadepsán anglicky „*abstract*“. Jako nevhodné pro bakalářskou práci hodnotím citáty, kterými autorka uvozuje některé oddíly své práce. Odkud je autorka čerpá? Za významný formální problém považuji skutečnost, že přímé citace v uvozovkách nejsou vždy uvedeny kurzívou. Rozsah textu je pro tento typ kvalifikační práce dostačující. Rovněž míra gramatických chyb je únosná.

Celkově lze říci, že se jedná o slabou práci, která dle mého soudu spíše **nesplňuje požadavky kladené na tento stupeň kvalifikační práce**, nicméně i přesto **doporučuji** bakalářskou práci studentky Kateřiny Krejčí k obhajobě a v případě, že při ní vysvětlí alespoň některé závažné nedostatky své práce (např. kritérium pro rozdělení respondentů podle intenzity víry) navrhuji hodnotit její práci známkou **d o b ř e**.

V Olešnici, dne 22. 4. 2012

František Štěch

